

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ РЕЄСТР НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ФОНД

Контроль цілісності та достовірності електронної
копії документа виконується спеціальними засобами
криптографічного захисту і відповідають вимогам
ГОСТ 28147-89, ГОСТ 34.311-95, ДСТУ 4143-2002.

Дата внесення до Реєстру: 24.10.2013
Реєстраційний код акта: 69394/2013

Користувач Реєстру:
Реєстраційний код:

РЕДАКЦІЯ ЕТАЛОННОГО ТЕКСТУ від 19.11.1976

КОНСТИТУЦІЯ (ОСНОВНИЙ ЗАКОН) УКРАЇНСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕСПУБЛІКИ

Конституцію затверджено
Постановою Надзвичайного XIV Українського З'їзду Рад
від 30 січня 1937 року

Із змінами і доповненнями, внесеними
Законами Української Радянської Соціалістичної Республіки

від 4 березня 1944 року,
від 4 березня 1944 року,
від 4 березня 1944 року,
від 30 серпня 1946 року,
від 13 березня 1948 року,
від 13 березня 1948 року,
від 5 липня 1950 року,
від 5 липня 1950 року,
від 5 липня 1950 року,
від 20 квітня 1951 року,
від 20 квітня 1951 року,
від 28 березня 1952 року,
від 12 вересня 1953 року,
від 17 червня 1954 року,
від 17 червня 1954 року,
від 24 січня 1956 року,
від 15 березня 1957 року,
від 15 березня 1957 року,
від 15 березня 1957 року,
від 15 березня 1957 року,
від 31 травня 1957 року,
від 30 грудня 1958 року,
від 30 грудня 1958 року,
від 20 листопада 1959 року,
від 20 листопада 1959 року,
від 29 червня 1966 року,

від 24 грудня 1966 року,
від 12 квітня 1967 року N 24-VII,
від 12 квітня 1967 року N 27-VII,
від 20 жовтня 1967 року N 424-VII,
від 19 грудня 1968 року N 1469-VII,
від 20 червня 1969 року N 2007-VII,
від 23 грудня 1970 року N 3326-VII,
від 10 грудня 1971 року N 323-VIII,
від 27 грудня 1972 року N 1303-VIII,
від 29 червня 1973 року N 1868-VIII,
від 19 листопада 1976 року N 1486-IX

(Зміни, передбачені Законом Української
Радянської Соціалістичної Республіки від 5 липня
1950 року, внесені частково)

(Зміни, передбачені Законом Української
Радянської Соціалістичної Республіки від 17 червня
1954 року, внесені частково)

РОЗДІЛ I

Суспільний устрій

Стаття 1. Українська Радянська Соціалістична Республіка є соціалістична держава робітників і селян.

Стаття 2. Політичну основу УРСР становлять Ради депутатів трудящих, що вирости і зміцніли в наслідок повалення влади поміщиків та капіталістів, завоювання диктатури пролетаріату, визволення українського народу від національного гніту царату та російської імперіалістичної буржуазії і розгрому націоналістичної контрреволюції.

Стаття 3. Вся влада в УРСР належить трудящим міста і села в особі Рад депутатів трудящих.

Стаття 4. Економічну основу УРСР становлять соціалістична система господарства і соціалістична власність на знаряддя та засоби виробництва, що утвердилися в наслідок ліквідації капіталістичної системи господарства, скасування приватної власності на знаряддя та засоби виробництва і знищення експлуатації людини людиною.

Стаття 5. Соціалістична власність в УРСР має або форму державної власності (всенародне добро), або форму кооперативно-колгоспної власності (власність окремих колгоспів, власність кооперативних об'єднань).

Стаття 6. Земля, її надра, води, ліси, заводи, фабрики, шахти, рудні, залізничний, водний і повітряний транспорт, банки, засоби зв'язку, організовані державою великі сільськогосподарські підприємства (радгоспи, машинно-тракторні станції і т. п.), а також комунальні підприємства і основний житловий фонд у містах і промислових пунктах є державною власністю, тобто всенародним добром.

Стаття 7. Громадські підприємства в колгоспах і кооперативних організаціях з їх живим

і мертвим реманентом, продукція, що її виробляють колгоспи та кооперативні організації, так само як їх громадські будівлі, становлять громадську, соціалістичну власність колгоспів і кооперативних організацій.

Кожний колгоспний двір, крім основного прибутку від громадського колгоспного господарства, має в особистому користуванні невелику присадибну ділянку землі і в особистій власності підсобне господарство на присадибній ділянці, житловий будинок, продуктивну худобу, птицю та дрібний сільськогосподарський реманент - згідно з статутом сільськогосподарської артлі.

Стаття 8. Земля, яку займають колгоспи, закріплюється за ними в безплатне і безстрокове користування, тобто навечно.

Стаття 9. Поруч з соціалістичною системою господарства, яка є панівною формою господарства в УРСР, допускається законом дрібне приватне господарство одноосібних селян і кустарів, яке ґрунтується на особистій праці і виключає експлуатацію чужої праці.

Стаття 10. Право особистої власності громадян на їх трудові прибутки та заощадження, на житловий будинок і підсобне хатне господарство, на предмети хатнього господарства і вжитку, на предмети особистого споживання та комфорту, так само як право спадкування особистої власності громадян - охороняються законом.

Стаття 11. Господарське життя УРСР визначається і спрямовується державним народногосподарським планом в інтересах збільшення суспільного багатства, неухильного піднесення матеріального та культурного рівня трудящих, зміцнення незалежності соціалістичної держави і посилення її обороноздатності.

Стаття 12. Праця в УРСР є обов'язком і справою честі кожного здатного до праці громадянина за принципом: "хто не працює, той не їсть".

В УРСР здійснюється принцип соціалізму: "від кожного за його здібністю, кожному - за його працею".

РОЗДІЛ II Державний устрій

Стаття 13. З метою здійснення союзними республіками взаємодопомоги по лінії економічній і політичній, а так само по лінії оборони, Українська Радянська Соціалістична Республіка добровільно об'єдналася з іншими рівноправними Радянськими Соціалістичними Республіками:

Російською Радянською Федеративною Соціалістичною Республікою;

Білоруською Радянською Соціалістичною республікою;

Узбецькою Радянською Соціалістичною Республікою;

Казахською Радянською Соціалістичною Республікою;

Грузинською Радянською Соціалістичною Республікою;

Азербайджанською Радянською Соціалістичною Республікою;

Литовською Радянською Соціалістичною Республікою;

Молдавською Радянською Соціалістичною Республікою;

Латвійською Радянською Соціалістичною Республікою;

Киргизською Радянською Соціалістичною Республікою;

Таджицькою Радянською Соціалістичною Республікою;

Вірменською Радянською Соціалістичною Республікою;

Туркменською Радянською Соціалістичною Республікою;

Естонською Радянською Соціалістичною Республікою в союзну державу - Союз Радянських Соціалістичних Республік.

Виходячи з цього, Українська Радянська Соціалістична Республіка забезпечує за СРСР в особі його найвищих органів державної влади та органів державного управління права, визначені статтею 14 Конституції СРСР.

Поза межами статті 14 Конституції СРСР Українська Радянська Соціалістична Республіка здійснює державну владу самостійно, зберігаючи повністю свої суверенні права.

(стаття 13 у редакції Закону Української Радянської Соціалістичної Республіки від 15.03.57 р.)

Стаття 14. Українська Радянська Соціалістична Республіка зберігає за собою право виходу з Союзу Радянських Соціалістичних Республік.

Стаття 15. Територія Української Радянської Соціалістичної Республіки не може бути змінювана без згоди УРСР.

Стаття 15-а. УРСР має свої республіканські військові формування.

(Конституцію доповнено статтею 15-а згідно із Законом Української Радянської Соціалістичної Республіки від 04.03.44 р.)

Стаття 15-б. УРСР має право вступати в безпосередні зносини з іноземними державами, складати з ними угоди і обмінюватись дипломатичними і консульськими представниками.

(Конституцію доповнено статтею 15-б згідно із Законом Української Радянської Соціалістичної Республіки від 04.03.44 р.)

Стаття 16. Закони СРСР обов'язкові на території УРСР.

Стаття 17. Кожний громадянин УРСР є громадянином СРСР.

Громадяни всіх інших союзних республік користуються на території УРСР усіма правами громадян УРСР.

Стаття 18. Українська Радянська Соціалістична Республіка складається з областей: Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Житомирської, Закарпатської, Запорізької,

Київської, Кіровоградської, Кримської, Луганської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Ровенської, Сталінської, Станіславської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької і Чернігівської.

(стаття 18 у редакції Законів Української Радянської Соціалістичної Республіки від 30.08.46 р., від 17.06.54 р., від 30.12.58 р., від 20.11.59 р.)

Стаття 19. До відання Української Радянської Соціалістичної Республіки в особі її найвищих органів влади і органів державного управління належать:

- а) встановлення і зміна Конституції Української Радянської Соціалістичної Республіки і контроль за її виконанням;
- б) утворення нових областей в складі Української РСР, утворення економічних адміністративних районів Української РСР;

(пункт "б" статті 19 у редакції Законів Української Радянської Соціалістичної Республіки від 15.03.57 р., від 31.05.57 р.)

- в) подання на затвердження Верховної Ради СРСР утворення нових областей, а також нових автономних республік і областей у складі УРСР;
 - г) встановлення кордонів і районного поділу областей УРСР;
 - д) затвердження кордонів і районного поділу Молдавської АРСР;
 - е) видання законів УРСР;
 - є) охорона державного ладу і прав громадян;
 - ж) затвердження народногосподарського плану УРСР;
 - з) затвердження державного бюджету УРСР;
 - и) встановлення, у відповідності з законодавством СРСР, державних і місцевих податків, зборів і неподаткових прибутків;
 - і) управління промисловістю і будівництвом союзно-республіканського підпорядкування; управління банками, промисловими, сільськогосподарськими і торговими підприємствами і організаціями республіканського підпорядкування, а також керівництво місцевою промисловістю;
- (пункт "і" статті 19 у редакції Закону Української Радянської Соціалістичної Республіки від 31.05.57 р.)
- ї) керування страховою і ощадною справою;

- к) управління банками, промисловими, сільськогосподарськими і торговельними підприємствами та організаціями республіканської підлеглості, а також керівництво

місцевою промисловістю;

л) шляхове будівництво, керування транспортом і зв'язком Республіканського і місцевого значення;

(пункт "л" статті 19 у редакції Закону Української Радянської Соціалістичної Республіки від 15.03.57 р.)

м) встановлення порядку користування землею, надрами, лісами і водами;

н) керування житловим і комунальним господарством, житловим будівництвом і впорядкуванням міст та інших населених місцевостей;

о) шляхове будівництво, керування місцевим транспортом і зв'язком;

п) законодавство про працю;

р) керування справою соціального забезпечення;

с) керування справою початкової, середньої і вищої освіти;

т) законодавство про судоустрій і судочинство, прийняття Цивільного і Кримінального кодексів Української РСР;

(пункт "т" статті 19 у редакції Закону Української Радянської Соціалістичної Республіки від 15.03.57 р.)

у) керування справою охорони здоров'я і управління установами охорони народного здоров'я загальнореспубліканського значення;

ф) керування і організація справи фізкультури і спорту;

х) організація судових органів УРСР;

ц) надання прав громадянства УРСР;

ц) Встановлення порядку утворення військових формувань УРСР;

(статтю 19 доповнено пунктом "ц" згідно із Законом Української Радянської Соціалістичної Республіки від 04.03.44 р.)

ч) амністія і помилювання громадян, засуджених судовими органами УРСР;

ч) Встановлює представництво УРСР в міжнародних зносинах.

(статтю 19 доповнено пунктом "ч" згідно із Законом Української Радянської Соціалістичної Республіки від 04.03.44 р.)

РОЗДІЛ III

Найвищі органи державної влади Української Радянської Соціалістичної Республіки

Стаття 20. Найвищим органом державної влади УРСР є Верховна Рада УРСР.

Стаття 21. Верховна Рада УРСР обирається громадянами УРСР по виборчих округах на строк 4 роки за нормами: 1 депутат на 100.000 населення.

Стаття 22. Верховна Рада УРСР здійснює всі права, що належать УРСР згідно з статтями 13 і 19 Конституції УРСР, оскільки вони не належать, в силу Конституції, до компетенції підзвітних Верховній Раді УРСР органів УРСР: Президії Верховної Ради УРСР, Ради Народних Комісарів УРСР і Народних Комісаріатів УРСР.

Стаття 23. Верховна Рада УРСР є єдиним законодавчим органом УРСР.

Стаття 24. Закон вважається затвердженим, коли його ухвалила Верховна Рада УРСР простою більшістю голосів.

Стаття 25. Закони, ухвалені Верховною Радою УРСР, публікуються за підписами голови і секретаря Президії Верховної Ради УРСР.

Стаття 26. Верховна Рада Української РСР обирає Голову Верховної Ради Української РСР і чотирьох заступників.

(стаття 26 у редакції Закону Української Радянської Соціалістичної Республіки від 20.04.51 р.)

Стаття 27. Голова Верховної Ради УРСР керує засіданнями Верховної Ради УРСР і видає її внутрішнім розпорядком.

Стаття 28. Верховна Рада Української РСР обирає Президію Верховної Ради Української РСР у складі: Голови Президії Верховної Ради Української РСР, першого заступника Голови, заступника Голови, Секретаря Президії і 19 членів Президії Верховної Ради Української РСР.

(стаття 28 у редакції Закону Української Радянської Соціалістичної Республіки від 12.04.67 р. N 27-VII)

Стаття 29. Президія Верховної Ради УРСР підзвітна Верховній Раді УРСР у всій своїй діяльності.

Стаття 30. Президія Верховної Ради УРСР:

- а) скликає сесії Верховної Ради УРСР;
- б) дає тлумачення законів УРСР, видає укази;
- в) провадить всенародне опитування (референдум);
- г) скасовує постанови і розпорядження Ради Народних Комісарів УРСР, Ради Народних Комісарів Молдавської АРСР, а також постанови і розпорядження обласних Рад депутатів трудящих, в разі їх невідповідності законові;
- д) у період між сесіями Верховної Ради УРСР за поданням голови Ради Народних Комісарів УРСР увільняє від посади і призначає окремих Народних Комісарів УРСР з наступним внесенням на затвердження Верховної Ради УРСР;
- е) надає права громадянства УРСР;

- е) надає почесні звання УРСР і удостоює нагород;
- ж) здійснює права помилування громадян, засуджених судовими органами УРСР;
- з) Призначає і відкликає повноважних представників УРСР в іноземних державах;

(статтю 30 доповнено пунктом "з" згідно із Законом
Української Радянської Соціалістичної Республіки від 04.03.44 р.)

- і) Приймає довірчі і відкличні грамоти акредитованих при ній дипломатичних представників іноземних держав.

(статтю 30 доповнено пунктом "і" згідно із Законом
Української Радянської Соціалістичної Республіки від 04.03.44 р.)

Стаття 31. Сесії Верховної Ради УРСР скликаються Президією Верховної Ради УРСР двічі на рік.

Позачергові сесії скликаються Президією Верховної Ради УРСР за її розсудом або на вимогу однієї третини депутатів Верховної Ради.

Стаття 32. Верховна Рада УРСР обирає мандатну комісію, яка перевіряє повноваження депутатів Верховної Ради УРСР.

За поданням мандатної комісії Верховна Рада УРСР вирішує або визнати повноваження, або касувати вибори окремих депутатів.

Стаття 33. Верховна Рада УРСР призначає, коли вона визнає за необхідне, слідчі та ревізійні комісії з усяких питань.

Всі установи та службові особи зобов'язані виконувати вимоги цих комісій і подавати їм необхідні матеріали та документи.

Стаття 34. Депутат Верховної Ради УРСР не може бути притягнений до судової відповідальності або заарештований без згоди Верховної Ради УРСР, а в період між сесіями Верховної Ради УРСР, - без згоди Президії Верховної Ради УРСР.

Стаття 35. По закінченні повноважень Верховної Ради УРСР Президія Верховної Ради УРСР призначає нові вибори в строк не більше двох місяців з дня закінчення повноважень Верховної Ради УРСР.

Стаття 36. По закінченні повноважень Верховної Ради УРСР Президія Верховної Ради УРСР зберігає свої повноваження аж до утворення новообраною Верховною Радою УРСР нової Президії Верховної Ради УРСР.

Стаття 37. Новообрана Верховна Рада УРСР скликається Президією Верховної Ради УРСР попереднього скликання не пізніше, як через місяць після виборів.

Стаття 38. Верховна Рада УРСР утворює Уряд УРСР - Раду Народних Комісарів УРСР.

РОЗДІЛ IV

Органи державного управління Української Радянської Соціалістичної Республіки

Стаття 39. Найвищим виконавчим і розпорядчим органом державної влади УРСР є Рада Народних Комісарів УРСР.

Стаття 40. Рада Народних Комісарів УРСР відповідальна перед Верховною Радою УРСР і їй підзвітна, а в період між сесіями Верховної Ради УРСР - перед Президією Верховної Ради УРСР, якій підзвітна.

Стаття 41. Рада Народних Комісарів УРСР видає постанови і розпорядження на основі і на виконання законів СРСР і УРСР, постанов і розпоряджень Ради Народних Комісарів СРСР і перевіряє їх виконання.

Стаття 42. Постанови і розпорядження Ради Народних Комісарів УРСР обов'язкові до виконання на всій території УРСР.

Стаття 43. Рада Народних Комісарів УРСР:

а) об'єднує і спрямовує роботу Міністерств Української РСР та інших підвідомчих їй установ; здійснює керівництво Радами народного господарства економічних адміністративних районів Української РСР; об'єднує і перевіряє роботу Уповноважених загальносоюзних Міністерств і відомств;

(пункт "а" статті 43 у редакції Закону Української Радянської Соціалістичної Республіки від 31.05.57 р.)

б) вживає заходів по здійсненню народногосподарського плану;

в) вживає заходів по здійсненню державного і місцевого бюджету УРСР;

г) вживає заходів по забезпеченню громадського ладу, обороні інтересів держави і охороні прав громадян;

д) спрямовує і перевіряє роботу Ради Народних Комісарів Молдавської АРСР, керує і перевіряє роботу виконавчих комітетів обласних Рад депутатів трудящих;

е) утворює, в разі необхідності, спеціальні комітети і Головні Управління при Раді Народних Комісарів УРСР у справах господарського і культурного будівництва;

ж) Здійснює керівництво в галузі зносин УРСР з іноземними державами, виходячи з загально встановленого Союзом РСР порядку у взаємовідносинах союзних республік з іноземними державами;

(статтю 43 доповнено пунктом "ж" згідно із Законом Української Радянської Соціалістичної Республіки від 04.03.44 р.)

є) Керує організацією військових формувань УРСР.

(статтю 43 доповнено пунктом "є" згідно із Законом Української Радянської Соціалістичної Республіки від 04.03.44 р.)

Стаття 44. Рада Міністрів Української РСР має право припиняти рішення обласних Рад депутатів трудящих, скасовувати рішення і розпорядження виконавчих комітетів обласних Рад депутатів трудящих, постанови і розпорядження Рад народного

господарства економічних адміністративних районів Української РСР, накази та інструкції Міністрів Української РСР.

(стаття 44 у редакції Закону Української Радянської Соціалістичної Республіки від 31.05.57 р.)

Стаття 45. Рада Міністрів Української РСР утворюється Верховною Радою Української РСР у складі:

Голови Ради Міністрів Української РСР;

Перших заступників Голови Ради Міністрів;

Заступників Голови Ради Міністрів;

Міністрів;

Голови Державного планового комітету Ради Міністрів Української РСР;

Голови Державного комітету Ради Міністрів Української РСР у справах будівництва;

Голови Комітету народного контролю Української РСР;

Голови Державного комітету цін Ради Міністрів Української РСР;

Голови Державного комітету Ради Міністрів Української РСР по професійно-технічній освіті;

Голови Державного комітету Ради Міністрів Української РСР по праці;

Голови Державного комітету Ради Міністрів Української РСР по телебаченню і радіомовленню;

Голови Державного комітету Ради Міністрів Української РСР по кінематографії;

Голови Державного комітету Ради Міністрів Української РСР у справах видавництв, поліграфії і книжкової торгівлі;

Голови Державного комітету Ради Міністрів Української РСР по охороні природи;

Голови Державного комітету Ради Міністрів Української РСР по нагляду за безпечним веденням робіт у промисловості і гірничому нагляду;

Голови Комітету державної безпеки при Раді Міністрів Української РСР;

Голови Українського об'єднання Ради Міністрів Української РСР по продажу сільськогосподарської техніки, запасних частин, мінеральних добрив та інших матеріально-технічних засобів, організації ремонту і використання машин у колгоспах і радгоспах;

Начальника Головного управління Ради Міністрів Української РСР по нафтопереробній і нафтохімічній промисловості;

Начальника Головного управління Ради Міністрів Української РСР по садівництву,

